

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۸۰

شماره چاپ:

۸۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۴/۷

نام دفتر:

مطالعات زیربنایی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۲۵۰۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۱/۵/۱۵

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در

فدراسیون بین‌المللی اتحادیه زنبورداران»

مقدمه

سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای با هدف فعالیت‌های جمعی و گروهی به منظور دستیابی به اهداف مشترک کشورهای عضو تشکیل می‌شود. این سازمان‌ها معمولاً از طرف سازمان ملل متحد و دستگاه‌های وابسته و یا برخی از کشورهای ثروتمند حمایت مالی می‌شوند. همچنین کشورهای عضو مبالغ اندکی به صورت سالیانه به عنوان حق عضویت پرداخت می‌کنند. عمده فعالیت‌های این سازمان‌ها جمع‌آوری و ارائه اطلاعات، یافته‌های علمی و تحقیقاتی، برگزاری سمینارها، کنگره‌ها، کارگاه‌های آموزشی و اجرای پروژه‌های مشترک (در زمینه‌های مربوط به اهداف سازمان) است. بنابراین عضویت در این گونه سازمان‌ها ضرورت دارد و می‌تواند باعث شکوفایی و توسعه بخش ذریبط شود.

سوابق و اهداف فدراسیون بین‌المللی اتحادیه زنبورداران

• سوابق فدراسیون بین‌المللی اتحادیه زنبورداران

فدراسیون بین‌المللی اتحادیه‌های زنبورداران یا در اصطلاح اپی‌موندا^۱ سازمانی بین‌المللی است که در سال ۱۸۹۵ پایه‌ریزی شده و مقر آن در روم ایتالیا است. اعضای اصلی هر اتحادیه یا سازمان از هر کشوری که روی جنبه‌های مختلف زنبورداری در راستای اهداف سازمان فعالیت داشته و درخواست عضویت در این سازمان را داشته باشند، می‌تواند باشد. در حال حاضر ۵۲ کشور عضو این فدراسیون هستند (تعداد رأی اعضای اصلی در مجمع عمومی را تعداد اعضای اتحادیه یا سازمان عضو مجمع عمومی و تعداد کلنی زنبور عسل آنها تعیین می‌کند).

• اهداف فدراسیون بین‌المللی اتحادیه زنبورداران

یکی از اهداف سازمان ارتقای جنبه‌های علمی، اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی زنبورداری در تمام کشورها (با همکاری انجمن‌های زنبورداران، مراکز علمی و افراد شاغل در عرصه زنبورداری و تسهیل تبادل اطلاعات و بحث و تبادل نظر بین اعضا) است که تنها با برگزاری کنگره‌ها، کنفرانس‌ها و سمینارها تحقق می‌یابد. در این برنامه‌ها زنبورداران، دانشمندان، تجار و قانونگذاران با هم ملاقات می‌کنند تا به بحث و تبادل نظر بپردازند و از یکدیگر بیاموزند. یکی دیگر از اهداف سازمان کمک و هدایت افرادی است که بتوانند در عرصه زنبورداری وارد شوند و در بهبود عملیات زنبورداری و افزایش بهره‌وری و سوددهی محصولات آن کمک کنند.

وظایف و حقوق اعضای فدراسیون بین‌المللی اتحادیه زنبورداران

وظایف اعضا

تمام اعضا باید ۲۰۰ یورو بابت عضویت پرداخت کنند و سالیانه نیز مبالغی با توجه به تعداد اعضای تعاونی یا سازمان خود و تعداد کلنی زنبور عسل که مالک هستند (بین ۱۵۰ الی ۱۷۵۰ یورو در سال) را در سه ماهه اول هر سال بپردازند.

اعضا باید ایده‌های فدراسیون را تبلیغ کنند و فعالانه در تهیه اطلاعات و مطالب علمی برای پیشبرد اهداف فدراسیون تلاش کنند.

حقوق اعضا

- تمام اعضا حق دریافت اطلاعات و مطالب منتشر شده در نشریات فدراسیون را دارند،
- تمام اعضای اصلی دارای حق رأی می‌توانند نماینده خود را برای پست‌های سازمان کاندید کنند،
- تمام اعضای اصلی حق ارائه مطالب و اطلاعات به کمیسیون‌ها جهت درج در نشریات و ارائه در کنگره‌ها و سمپوزیوم‌ها را دارند،
- تمام اعضا و نمایندگان آنها حق شرکت در کنگره‌ها، سمپوزیوم‌ها و سایر برنامه‌های فدراسیون را دارند.

تعارضات حقوقی

در این لایحه پیش‌بینی شده است که دولت ایران ضمن عضویت نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام کند و از سویی تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت واگذار شده است، بنابراین در این‌باره دو نکته مهم باید بررسی شود.

الف) اجازه پرداخت حق عضویت و اعطای کمک به صورت کلی

متأسفانه مقدمه توجهی این لایحه بسیار مختصر بوده و عمدتاً نمی‌تواند مبانی کافی برای تصمیم‌گیری مجلس به وجود آورد از جمله در خصوص حق عضویت مشخص نشده است که مقدار در حال حاضر یا سال‌های گذشته به چه مقدار بوده تا مجلس با محاسبه هزینه و فایده تصمیم لازم اتخاذ کند. مناسب است در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی نمایندگان تأکید بیشتری بر مقدمه توجهی داشته باشند.

با این حال از آنجایی که حق عضویت مقدار قابل تشخیص و تعیینی است ایراد حقوقی به این بخش از ماده واحده وارد نیست. برعکس به نظر می‌رسد نحوه پیش‌بینی موضوع امکان کمک توسط دولت با اصل هشتماد قانون اساسی مغایرت دارد. طبق اصل هشتماد قانون اساسی «گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد». مستفاد از اصل هشتماد مزبور آن است که به لحاظ اهمیت موضوع اعطای کمک، تشخیص دولت در مورد مصلحت اعطای کمک به تنهایی کفایت نمی‌کند و مجلس باید بر این تشخیص صحت بگذارد و آن را تصویب کند. از لوازم منطقی صلاحیت مجلس در تصویب اعطای کمک توسط دولت، مشخص بودن موضوع، ضرورت و میزان کمک و نحوه اعطای آن است، حال آنکه در لایحه مذکور اجازه کمک به صورت کلی و بدون ذکر جزئیات کمک مورد نظر، مطرح است که در واقع به منزله نوعی تفویض اختیار قانونگذار (مندرج در اصل هشتماد) به دولت یا به عبارت دیگر واگذاری برخی صلاحیت‌های خاص مجلس به دولت است، که خود مغایر اصل هشتماد و پنجم قانون اساسی است.

ب) اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت

به نظر می‌رسد اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت به ترتیبی که در لایحه پیشنهادی مطرح شده است، به منزله نوعی تفویض اختیار قانونگذاری توسط مجلس به دولت است. توضیح آنکه طبق اصل یکصدوسی و سوم قانون اساسی، تعداد وزیران و حدود اختیارات هر یک از آنان را قانون (مجلس) تعیین می‌کند. بدیهی است این صلاحیت مجلس به طور کلی یا جزئی یا به نحو ضمنی قابل واگذاری به دولت نیست، اما اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت توسط دولت، حسب مورد به منزله اعطای مجوز تعیین اختیار یک وزارتخانه (دستگاه اجرایی) یا تغییرات اختیاری آن به دولت است که با توجه به نکات پیش‌گفته، مغایر اصل یکصدوسی و سوم و اصل هشتماد و پنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

اظهار نظر نهایی

عضویت در این فدراسیون می‌تواند دستاوردهای مفیدی را برای صنعت زنبورداری کشور داشته باشد و لکن با توجه به مغایرت‌هایی که این لایحه عضویت با قانون اساسی دارد لازم است که از لحاظ حقوقی مورد دقت بیشتری قرار گیرد و مقدمه توجهی آن به صورت واضح و صریح بیان شود، زیرا بیان نکردن جزئیات در واقع نوعی تفویض اختیار قانونگذار (مندرج در اصل هشتماد) به دولت یا به عبارت دیگر واگذاری برخی از صلاحیت‌های خاص مجلس به دولت است که این امر نیز مغایر با قانون اساسی است.